

Använda kalkylprogram för att göra budget

ELEV

Du kommer nu att få bekanta dig med Google Kalkylark. I den här uppgiften får du lära dig hur man kan använda ett kalkylprogram för att sammanställa utgifter och inkomster för ett påhittat klasscafé. Du får använda formler för att göra de beräkningar som behövs för att kunna kontrollera om ditt café gått med vinst eller inte.

SYFTE

Syftet med övningen är att du ska

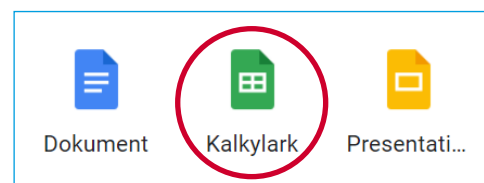
- bekanta dig med ett digitalt hjälpmedel.
- kunna använda ett kalkylprogram.
- veta hur man döper ett kalkylark samt hur man skriver in värden och formler i kalkylarkets celler.
- få använda och anpassa formler för att kunna genomföra nödvändiga beräkningar med hjälp av kalkylprogrammet.
- träna på begreppen summa, inkomst, utgift och resultat.

INTRODUKTION

I kommande uppgifter kommer du att få arbeta med Google Kalkylark.

Ett kalkylprogram används för att göra beräkningar i tabeller. Det finns många olika kalkylprogram, till exempel Excel.

I lathunden "Google Kalkylark" finns en mer ingående förklaring av verktyget. Bland annat beskrivs hur man öppnar ett nytt kalkylark för den som inte använt verktyget tidigare.

REDOVISNING

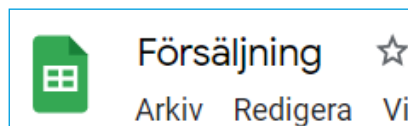
Din lärare berättar hur du ska redovisa ditt arbete. Det kan till exempel vara genom att skriva ned svaren i ditt räknehäfte, delta i diskussioner eller dela ditt kalkylark med läraren.

Gör en budget

DEL 1: Utgifter

Innan man kan öppna sitt café behöver man ofta göra en del inköp. Inköpen medför att pengar försvinner från verksamheten och kallas gemensamt för ”Utgifter”.

1. Öppna ett nytt kalkylark och döp det till ”Försäljning”

2. Börja med att skriva ”Utgifter” i cell A1 och skapa sedan följande rubriker på rad 2:

	A	B	C	D
1	UTGIFTER			
2	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)
3				

Genom att ange enheten (kr) redan i rubriken behöver man inte använda den i de enskilda cellerna sedan, utan kan bara ange ett siffervärde. Exempel:

Styckpris (kr)
20
45
20
15

3. Några varor som kan behöva köpas in är servetter, kaffepulver, tepåsar och festisar. Fyll på kalkylarket med dessa fyra varor.
4. I ”styckpris” anger du vad det kostar att köpa in dessa varor. Eftersom till exempel varken servetter eller tepåsar säljs en och en, anges priset på vad det kostar att köpa in ett paket.

	Vara	Styckpris (kr)
3	Servetter (100-pack)	20
4	Kaffe	45
5	Tepåsar (20-pack)	20
6	Festisar (3-pack)	15

5. I kolumn C ska antalet anges. Sätt antalet paket servetter som ska köpas in till tre (3), men bestäm själv hur många av de övriga varorna som ska köpas in.

	A	B	C
1	UTGIFTER		
2	Vara	Styckpris (kr)	Antal
3	Servetter (100-pack)	20	3

6. I kolumn D ska det totala inköpspriset för varje vara anges. Vilka värden behövs för att kunna beräkna inköpspriset och vilket räknesätt använder man?

7. Du ska nu ta hjälp av kalkylarket för att beräkna det totala inköpspriset, även om man lätt kan räkna ut det själv. Genom att använda formler kommer värdet i D ändras om du ändrar värdet i B (styckpriset) eller värdet i C (antalet).

Markera cell D3 och skriv formeln: $=B3 * C3$

2	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)
3	Servetter (100-pack)	20	3	$=B3 * C3$

Klicka på enter alternativt markera en annan cell. Vad händer i cell D3?

8. Tolka formeln $=B3 * C3$. Vad betyder den?
9. Kan du använda samma formel för cell D4 eller behöver den anpassas? I så fall hur?
Testa!
10. Fortsätt tills även kolumn D innehåller fyra värden. Kontrollera att värdena stämmer.
11. Vad händer i kolumn D om du ändrar något av värdena i kolumn B och/eller C?

12. Avslutningsvis ska alla utgifter summeras.
Markera cell D7 och skriv formeln: $=SUM(D3:D6)$
Klicka på enter. Vad händer i cell D7?
Verkar summan stämma?

D	
	Totalt (kr)
3	60
2	90
4	80
20	300
?	$=SUM(D3:D6)$

13. Tolka formeln $=SUM(D3:D6)$. Vad står SUM för?
Vad betyder (D3:D6)?
14. Man skulle även kunna använda formeln $=D3+D4+D5+D6$ och få samma resultat.
Vad finns det för fördelar med att använda $=SUM(D3:D6)$ istället, tror du?
15. Testa att ändra något av värdena i kolumn B eller C. Notera vad som händer i D7.
16. För att förtydliga vad värdet i cell D7 står för lägger vi till begreppet "Summa" i cell C6:

Exempel på hur det kan se ut när du är färdig:

1	UTGIFTER			
2	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)
3	Servetter (100-pack)	20	3	60
4	Kaffe	45	2	90
5	Tepåsar (20-pack)	20	4	80
6	Festisar (3-pack)	15	20	300
7			Summa:	530

DEL 2: Inkomster

Använd kalkylarket från Del 1. Behåll rubrikerna, men radera övriga värden.

1. Hitta på fem varor du ska köpa in till ditt café. Fyll på dessa varor i kolumn A.

Exempel:

	A	B	C	D	
1	UTGIFTER				
2	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)	
3	Äpplen		4	20	
4					
5					
6					
7					
8			Summa:	0	
9					

2. Fyll i inköpspris i kolumn B.
3. Fyll i antal av varje produkt du behöver köpa in i kolumn C.
4. Beräkna, som i Del 1, den totala kostnaden för varje produkt i kolumn D.
5. Summera alla utgifter i D8 med hjälp av en formel i kalkylarket.
6. Allt som säljs på caféet leder till att man får in pengar. Det kallas för "inkomster". Skriv "INKOMSTER" i cell A10.

10	INKOMSTER				
----	------------------	--	--	--	--

7. Använd samma rubriker i rad 11 som i rad 2.

11	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)	
----	-------------	-----------------------	--------------	--------------------	--

8. Skriv in samma varor som under "UTGIFTER".
9. Bestäm försäljningspris och för in det i kolumn B.
10. Hitta på hur många du sålt av varje vara och för in det i under "Antal".
11. Beräkna den totala inkomsten för varje produkt i kolumn D. Ta hjälp av formler som du gjort tidigare så att värdena i kolumn D ändras om något av värdena i kolumn B eller C ändras.
12. Summera alla inkomster i D17 med hjälp av en formel i kalkylarket.

10	INKOMSTER				
11	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)	
12					
13					
14					
15					
16					
17			Summa:	0	

DEL 3: Resultat

Nu är det dags att ta reda på om ditt café gått med vinst eller inte och i så fall med hur mycket.

1. Vilka två värden från kalkylarket behövs för att beräkna vinsten?
2. I vilka celler finns dessa värden?
3. Vilket räknesätt ska du använda för att beräkna vinsten?
4. Skriv "Resultat" i cell C19.

19			Resultat:	
----	--	--	------------------	--

5. Ställ markören i D19. Formulera en formel med hjälp av dina svar på fråga 2 och 3 ovan. Inled formeln med likhetstecken, =.
Exempel på hur en formel kan se ut:

Resultat:	=C9+D7
------------------	---------------

6. Klicka på Enter. Vad händer? Stämmer resultatet? Om inte, korriger formeln.
7. Vad tror du händer med "Resultatet" i D19 om du nollställer alla värden i kolumn C under "Inkomster". Alltså, om du inte säljer några varor.

10	INKOMSTER				
11	Vara	Styckpris (kr)	Antal	Totalt (kr)	
12				0	
13				0	
14				0	
15				0	
16				0	
17			Summa:		0
18					

8. Testa! Vad står det i D19 nu? Vad innebär minustecknet?
9. Testa dig fram: Ändra värdena i kolumn C (Antal). Vilka och hur många varor behöver du sälja för att gå med vinst, det vill säga få ett positivt resultat?

DEL 4: Gör en kalkyl för ett eget café

Använd dina kunskaper från Del 1–3 och skapa ett låtsascafé, en glasskiosk eller något liknande.

Kanske kan ni till och med ordna ett café till nästa föräldramöte och använda kalkylarket för att ha koll på inköp och försäljning?

Planera inköp, kolla inköspriser, bestäm försäljningspriser osv. Beräkna utgifter, inkomster och resultat med hjälp av formler i kalkylarket.